

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ สังคมศึกษา จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 1) และสถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2545, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิด ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และ สังคมศาสตร์ตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สังคมศึกษาจึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นนอกจากนี้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมยังช่วยพัฒนา มนุษย์ให้สมบูรณ์และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแต่เท่าที่ผ่านมาการเรียน การสอนสังคมศึกษายังไม่ได้ผลเท่าที่ควรดังจะเห็นได้จากการทดสอบระดับชาติ

ดังนั้น จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียน การสอนเพื่อให้เกิดผลสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 14)

ในสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีเนื้อหากลุ่มประเทศ อาเซียนเป็นเนื้อหาหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้นโยบายแก่โรงเรียนที่ทำการสอน ให้กับนักเรียนเพราะประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 5 ของสมาชิกผู้ก่อตั้งและเป็นจุดกำเนิดของ อาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีของ 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, ฟิลิปปินส์, สิงคโปร์ และไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ต่อมาประเทศบรูไน

ดารุสซาลาม, เวียดนาม, ลาว, พม่า และกัมพูชา ได้เข้ามาเป็นสมาชิกไทยมีบทบาทอย่างแข็งขัน ในกิจกรรมของอาเซียนตลอดมา รวมทั้งยังมีส่วนผลักดันให้อาเซียนมีโครงการความร่วมมือ ในด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ระหว่างประเทศ อาทิ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคงในภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิก สนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในขณะที่เดียวกันอาเซียนก็มีความสำคัญต่อประเทศไทย นอกจากจะสร้าง พันธมิตรและความเป็นปึกแผ่น ตลอดจนเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาคแล้ว ยังช่วย เพิ่มอำนาจต่อรองในการเจรจาระหว่างประเทศ และร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติ และการพัฒนาขึ้นพื้นฐานต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้นความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมภายในอาเซียน ได้เปิดโอกาสให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุน ในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งนำผลดีมาสู่เศรษฐกิจของประเทศไทยและของประเทศสมาชิก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549 หน้า 12)

ไทยมีบทบาทอย่างแข็งขันในกิจกรรมของอาเซียนตลอดมา รวมทั้งยังมีส่วนผลักดันให้อาเซียนมีโครงการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ระหว่างประเทศ อาทิ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน การประชุมอาเซียนว่า ด้วยความ ร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก สนธิสัญญาเขตปลอด อาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในขณะที่เดียวกันอาเซียนก็มีความสำคัญ ต่อประเทศไทยโดยนอกจากจะสร้างพันธมิตรและความเป็นปึกแผ่น ตลอดจนเสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาคแล้ว ยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในการเจรจาระหว่างประเทศ และร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติ และการพัฒนาขึ้นพื้นฐานต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้น ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมภายในอาเซียนได้เปิดโอกาส ให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งนำผลดีมาสู่เศรษฐกิจของ ประเทศไทยและของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยส่วนรวม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549 หน้า 12)

ชุดการเรียนการสอนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนสามารถ เรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจ ตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียน ได้ด้วยตนเอง และต้องการความช่วยเหลือของครูผู้สอนไม่มากนัก นอกจากนี้ชุดการเรียน การสอนยังส่งเสริมการจัดการศึกษาออกโรงเรียนและการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพราะผู้เรียน สามารถนำชุดการสอนไปเรียนรู้ได้ในทุกสถานที่และทุกเวลาไม่จำกัดชั้นเรียนยิ่งไปกว่านั้น

ยังช่วยสร้างความมั่นใจและช่วยลดภาระของครูผู้สอน เพราะการผลิตชุดการสอนเตรียมไว้ครบ
จำนวนหน่วยการเรียนรู้ และจัดไว้เป็นหมวดหมู่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันที
ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีโอกาสฝึกการตัดสินใจและการทำงานร่วมกับ
กลุ่มตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมาก ได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพการ
จัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามความสามารถความถนัด
และความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกทางความคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียน
แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกการทำงานเป็นทีม ลดปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนสามารถ
จัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มผู้เรียนจำนวนมาก สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มผู้เรียน
ที่มีความหลากหลายได้ ตลอดจนผู้สอนเกิดความตื่นตัวตลอดเวลาในการค้นคว้าหาความรู้
เตรียมชุดการสอน สํารวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำสื่อและจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

(สมพิศ อุดมศิลป์, 2533, หน้า 4)

ดังนั้น การใช้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียน ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา
ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะสร้างและใช้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่องกลุ่มประเทศ
อาเซียน ในชั้นเรียนของ ผู้ศึกษาเองตลอดจนออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานรวมทั้งเกิดเจตคติที่ดี
ต่อวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันป่าเหียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างและใช้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่อง กลุ่มประเทศ
อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่อง กลุ่มประเทศ
อาเซียน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านสันป่าเหียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน
เขต 1

2. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือ เนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และความรู้ความเข้าใจในการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ชุดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นโดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันที่รู้จักในชื่อศูนย์การเรียนรู้ ลักษณะการเรียนรู้จะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มจะเรียนเนื้อหา และทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ครบทุกศูนย์ ซึ่งในแต่ละศูนย์จะประกอบด้วยบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม กระดาษคำตอบ บัตรเฉลย และอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม ตามเนื้อหาที่นักเรียนเข้าไปเรียนในศูนย์การเรียนรู้ นักเรียนจะหมุนเวียนกันทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ประจำแต่ละศูนย์ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์

ผลการใช้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในการเรียน เรื่อง กลุ่มประเทศอาเซียนของนักเรียนหลังการใช้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยวัดจากคะแนนทดสอบหลังเรียนแต่ละชุดแล้วนำคะแนนที่ได้เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75

กลุ่มประเทศอาเซียน หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือ อาเซียน (ASEAN) เป็นองค์การทางภูมิศาสตร์การเมืองและองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศสมาชิก และการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงในพื้นที่และเป็นการเปิดโอกาสให้คลายข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิกอย่างสันติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง กลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved